

Estudi de les
fundacions
a Catalunya 2008

DESEMBRE 2009

**JUNTA DIRECTIVA DE LA COORDINADORA
CATALANA DE FUNDACIONS**

PRESIDENT

Jaume Iglesias i Sitjes
Fundació Maite Iglesias Baciana

VICEPRESIDENT 1r.

David Parcerisas i Vázquez
Fundació EADA

VICEPRESIDENT 2n.

Manel Valls i Martorell
Fundació Sociosanitària de Manresa

TRESORER

Josep Bové i Bertran
Fundació Torres Gasset

SECRETARI GENERAL

Raimon Bergós i Civit
Fundació Betània-Patmos

VOCALS

Antoni Aliana i Magrí
Fundació Trinijove

Carlos Cuatrecasas i Targa
Fundació Cercle d'Economia

Agustí Viñas i Rexach
Fundació Ajuda i Esperança

Xavier Padrós i Cortasa
Fundació Marianao

Michaela Hertel
Fundació Bertelsmann

EDITOR:

Coordinadora Catalana de Fundacions

DIRECCIÓ

Eva Coronado
Oriol Molas

COORDINACIÓ

Alba Molas

SUPORT DE CAMP

Beatriz Galindo
Esther López

TRACTAMENT DE DADES

Roser Triay

SECRETARIA DE DIRECCIÓ

Montse Oliveras
Marta Carreras

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Provença, 304, 1r 3a
08008 Barcelona
Tel.: 93 488 14 80
A/e: info@ccfundacions.cat
www.ccfundacions.cat

DISSENY

PalliDisseny

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC

FX serveis lingüístics

IMPRESSIÓ

Winihard gràfics

Editorial

Gairebé vuit anys després de l'edició del primer *Estudi de les fundacions a Catalunya*, l'any 2001, la Coordinadora Catalana de Fundacions ha cregut oportú i convenient actualitzar la informació publicada aleshores.

El recull de l'activitat fundacional a Catalunya s'inicià l'any 1997, quan es féu públic el *I Directori de fundacions privades de Catalunya*, moment en què es comptabilitzaven poc menys de 1.300 fundacions. Aquest extens treball es va reprendre l'any 2000, amb l'edició l'any següent del *II Directori de fundacions privades a Catalunya* (2001), en el qual es recollien 1.664 fundacions.

La realització d'un tercer *Directori* el 2008 significa un nou esforç de la Coordinadora, a fi de recollir i actualitzar totes les dades possibles sobre el món fundacional a Catalunya. Per aquest motiu sembla necessari, un cop més, utilitzar els resultats obtinguts per conèixer millor la realitat de les fundacions al nostre país.

La informació que aquí es publica és de primera mà, i facilitada voluntàriament per les mateixes entitats. No obstant això, el procés de recollida de la informació no ha estat gens senzill, en bona mesura per la gran complexitat del teixit fundacional català.

La identificació de centenars d'objectius, la realització de múltiples activitats de forma simultània i estructures organitzatives ben distintes són algunes de les dificultats amb les quals s'ha hagut de treballar per tal de fer efectiu i sistematitzar aquest treball.

El resultat final d'aquest estudi és, doncs, un recull de xifres, de les quals podem esmentar que hi ha prop de 2.300 fundacions actives a Catalunya; mouen un pressupost global superior als 4.000 milions d'euros anuals; hi treballen més de 70.000 professionals, milers de voluntaris i hi col·laboren més de mig milió d'amics o simpatitzants. Tot i això, és important emfasitzar que l'abast d'aquest sector va molt més enllà de la informació aquí publicada. Aspectes més qualitius, com per exemple les sinergies socials o les xarxes relacionals que es van teixint al voltant d'aquestes organitzacions, difícilment poden ser quantificables i reduïdes a una xifra numèrica.

Així mateix, malgrat que aquest treball ha de tenir inevitablement una data límit, la Coordinadora Catalana de Fundacions es compromet a continuar actualitzant la informació recollida i posar-la a l'abast de tothom des del seu lloc web.

Per últim, volem transmetre l'agraïment a totes les fundacions que han aportat les seves dades, a la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, als protectorats dels ministeris de l'Estat i als protectorats dels bisbats de Catalunya.

Índex

6 | RESUM

9 | METODOLOGIA

12 | VOLUM DEL SECTOR FUNDACIONAL A CATALUNYA

El sector fundacional a Catalunya

Nombre i evolució

Distribució territorial i àmbit geogràfic d'actuació

Distribució territorial

Àmbit geogràfic d'actuació

19 | L'ACTIVITAT DE LES FUNDACIONS

L'àrea d'activitat

Salut (hospitalàries)

Serveis socials

Cultura

Recerca

Medi ambient

Cooperació, desenvolupament, internacional

Educació

Tipus d'activitat

28 | LES FUNDACIONS CATALANES PER DINS

Els recursos humans

Els professionals

El patronat

El voluntariat

Col·laboradors, amics i simpatitzants

Els recursos econòmics

Dotació fundacional

Pressupost anual

Origen dels ingressos

41 | CANVI EN EL PERFIL DE LES FUNDACIONS

43 | LES FUNDACIONS I LES TIC

Internet

Accés

Lloc web

Intranet i extranet

Pressupost en TIC

Resum

ESTUDI DE LES FUNDACIONS A CATALUNYA 2008

El sector fundacional català es caracteritza per un elevat dinamisme i diversitat. Durant els darrers 25 anys no ha parat de créixer el nombre de fundacions noves creades arreu del país, tot ampliant-ne, a més a més, els àmbits d'actuació.

L'any 1998 hi havia registrades 1.288 fundacions a tot Catalunya; el 2008, aquesta xifra s'ha doblat, i són 2.571 les fundacions inscrites als diversos protectorats (civils i canònics). Tot i que s'ha de dir que no totes es mantenen actualment actives; l'estimació situa entorn de 2.288 les que han demostrat activitat durant els darrers dos anys.

Les principals àrees d'activitat són l'educació i la cultura, seguides dels serveis socials, la recerca i la salut. Ara bé, els tipus d'actuacions dutes a terme per les fundacions catalanes s'estenen molt més enllà d'aquestes àrees: cooperació, medi ambient, responsabilitat social corporativa i esport són algunes de les altres àrees d'actuació més significatives.

Així mateix, és interessant posar en relleu que un nombre considerable d'entitats no circumscriuen la seva activitat dins el territori català, sinó que gairebé un 40% ho fa més enllà de les fronteres nacionals: un 12% a tot l'Estat, un 3% dins la UE, mentre que un 23% actua en l'àmbit internacional.

S'ha de destacar que una mica més de la meitat de les fundacions catalanes –el 55%, més concretament–, són “microfundacions”, és a dir, compten amb plantilles que no superen els 10 treballadors, entre les quals un 13% no té cap assalariat.

Les fundacions catalanes tenen, de mediana, un pressupost anual de 475.000 euros. Especificant aquesta dada: el 55% desenvolupa la seva activitat amb un pressupost que no sobrepassa els 600.000 euros anuals, un 35% oscil·la entre els 600.000 i 6 milions d'euros i un 10% té com a pressupost més de 6 milions d'euros.

A grans trets, el món fundacional mou a Catalunya un volum econòmic de més de 4.000 milions d'euros anuals i ocupa uns 70.000 professionals. Ara bé, el nombre de persones implicades en l'acció fundacional catalana s'ha de considerar molt més alt, tenint present els milers de voluntaris i col·laboradors que es vinculen amb aquestes entitats, així com les persones que formen part dels seus patronats.

Tot i que cada vegada menys, encara es constata la coexistència de dos models de fundacions. El primer model, el més històric, engloba les entitats que se sustenten a partir del seu patrimoni; una dotació fundacional més o menys quantiosa adscrita a una finalitat. Realitzen una funció similar a les

organitzacions *grant-makers*, pròpies dels països anglosaxons, que no duen a terme cap activitat d'una manera directa.

El segon model, en canvi, agrupa les entitats que viuen de la venda de béns o serveis, és a dir, de la seva pròpia activitat. Són organitzacions "operatives" i moltes no compten amb dotacions fundacionals gaire elevades. Avui dia amb prou feines 1 de cada 6 entitats pertany al primer grup, mentre que hi ha una absoluta majoria del segon.

Del total d'ingressos del sector fundacional català, el 51,5% prové de l'àmbit privat i el 48,5% de l'àmbit públic.

La Generalitat de Catalunya és l'Administració principal pel que fa al volum d'ingressos públics aportats al sector fundacional. Concretament, 8 de cada 10 euros públics han sortit del pressupost del Govern català. Així mateix, sobre el total d'ingressos públics que reben les fundacions, s'ha de remarcar que la majoria de diners, el 69%, corresponen al pagament per serveis, mentre que el 31% que resta prové de subvencions.

Respecte dels ingressos privats, la quantia més gran prové de la venda de béns i serveis (51%) i, en menor mesura, de quotes (20%), mecenatge o filantropia (15,5%) i altres ingressos atribuïbles a les activitats de l'organització (13%). Sobre el total del cens fundacional (2.288 entitats), es calcula que les donacions privades aporten més de 300 milions d'euros l'any.

Una de les qüestions més debatudes entorn del tercer sector és la seva capacitat d'autofinançament, i la major o menor dependència del sector públic. En aquest sentit, no s'ha de menystenir l'existència d'un reduït grup d'entitats, dedicades a la prestació de serveis públics (sanitat, educació, recerca), que condicionen les xifres globals. De manera que, si l'anàlisi es fa seguint el model de finançament d'una entitat "tipus" o "estàndard", s'observa que el pes dels ingressos d'origen públic són molts menors: 1 de cada 3 euros obtinguts.

Per concloure, s'ha de fer palès que s'entreveu un lleu canvi en el perfil de les fundacions constituïdes a partir de l'any 2001, moment d'entrada en vigor de la Llei 5/2001, de 2 de maig, de fundacions. Els principals trets diferencials de les "noves" fundacions són: la seva menor grandària (4 assalariats de mediana), un menor volum pressupostari (210.000 euros de mediana) i amb major presència de les entitats culturals i de cooperació i desenvolupament.

Amb vista als propers anys, s'haurà d'estar atent a l'impacte que tindrà la Llei 4/2008, de 14 d'abril, del llibre tercer del Codi Civil de Catalunya, referent a les persones jurídiques, en el conjunt del fundacional català i en el perfil de les noves entitats.

Metodologia

Aquest estudi, seguint les mateixes pautes que el publicat per la Coordinadora Catalana de Fundacions l'any 2002, es basa en l'elaboració d'un cens actualitzat de les fundacions privades existents a Catalunya.

A. Elaboració d'un cens actualitzat de fundacions

Per a la realització del cens, s'han seguit diferents passos.

En primer lloc, es va crear un llistat inicial amb les dades de contacte de totes les entitats associades a la Coordinadora Catalana de Fundacions i les no associades que havien estat aplegades en el *II Directori de fundacions privades a Catalunya* (2001). El pas següent va consistir a consultar tots els registres de fundacions dels diversos protectorats existents. En primer terme, el de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques, del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, i s'hi va fer una primera arplega de les fundacions no detectades o registrades en l'anterior directori. En segona instància, als diversos ministeris de l'Estat espanyol que exerceixen també com a protectorats. I finalment, la tercera i darrera font, van ser els bisbats de Catalunya, per detectar les fundacions canòniques que no constessin en cap dels registres civils anteriorment indicats.

L'existència d'entitats registrades en diferents protectorats simultàniament va exigir una primera depuració per evitar duplicitats.

Així mateix, a fi de comptar amb una base de dades actualitzada, s'optà per eliminar aquelles fundacions que en els registres no constaven com a actives durant el període dels últims dos anys.

B. Elaboració del qüestionari

L'elaboració del qüestionari de l'enquesta, igual que el de l'any 2001, ha seguit els criteris que exposava el Programa Orpheus, projecte europeu d'estandardització de classificació de la informació, i que alhora permet comparar els valors actuals amb els obtinguts en l'estudi del 2001.

Amb tot, en aquest qüestionari s'ha de parlar d'algunes novetats. La primera, la inclusió d'un apartat específic sobre TIC, amb l'objectiu de conèixer el grau d'accés de les entitats del sector a les tecnologies de la informació i la comunicació.

En segon terme, s'ha realitzat un qüestionari específic per a les fundacions culturals. El Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, en assabentar-se de la iniciativa de la Coordinadora d'emprendre un estudi sobre el món fundacional català, va demanar suport per poder endegar un estudi específic sobre les fundacions culturals, dins el marc d'estadístiques oficials del tercer sector cultural a Catalunya. La Coordinadora va acceptar sumar sinergies per tal de simplificar i facilitar la tasca de les fundacions.

C. Recollida de dades: maig-novembre de 2008

La tramesa del qüestionari a les fundacions es va estructurar en diferents fases, amb l'objectiu de fer un seguiment personalitzat i qualitatiu de cada fundació, el qual permetés, per un costat, resoldre dubtes o possibles malentesos en la interpretació de les preguntes, i, d'un altre, animar totes les entitats a prendre-hi part.

En la primera fase el qüestionari es va trametre per correu electrònic a totes les fundacions aplegades en l'elaboració del llistat del cens, i optant per l'enviament mitjançant correu postal a totes aquelles de les quals no es disposava de l'adreça electrònica.

En una segona fase, i gairebé simultàniament a l'enviament del qüestionari, es va fer una exploració telefònica a fi de contactar amb totes les fundacions, per tal de fer el seguiment del qüestionari i millorar-hi la qualitat de les respostes.

D. Tancament: novembre de 2008

Després d'un temps prudencial de pròrroga, i havent efectuat nombrosos intents i contactes –tant per correu com telefònicament– amb la finalitat d'obtenir la informació d'aquelles fundacions de les quals encara no es tenia resposta, es va tancar el termini d'acceptació de la informació per al nou directori el novembre de 2008. Aquest termini d'acceptació de la informació obeeix a la necessitat de disposar d'un temps suficient per revisar els qüestionaris i poder realitzar les correccions pertinents. D'aquesta manera, en els resultats de l'enquesta, hi manca la informació de les fundacions que no han respost el qüestionari, així com la d'aquelles fundacions que van començar la seva activitat posteriorment a la data de tancament. No obstant això, cal tornar a esmentar que respecte de les dades registrals ja es disposava de tota la informació necessària de totes les entitats inscrites a la Generalitat de Catalunya fins al maig de 2008.

E. Depuració i anàlisi de les dades

La primera tasca per a l'anàlisi estadística de la informació recollida a través del qüestionari va ser la preparació de les dades per al tractament informàtic.

La informació enviada per correu postal va haver de ser introduïda a la base de dades per tal de, una vegada agregada tota la informació recollida, fer les proves de consistència i una observació minuciosa de les respostes, a fi de detectar-hi possibles incoherències.

Posant en relació el conjunt d'informació aportada per una entitat, es procurava esmenar les possibles incorreccions i, si això no era factible, eliminar el bloc d'informació malmesa. D'aquesta manera, malgrat perdre informació, es garantia la fiabilitat de les respostes.

F. Algunes xifres sobre el treball de camp

El punt de partida per començar el treball de camp era el llistat complet de les fundacions registrades amb seu social a Catalunya: un total de 2.571 entitats. D'aquestes fundacions, es va establir contacte amb 2.288 entitats, és a dir, les que havien demostrat mantenir-se actives durant els darrers dos anys.

De les 2.288 fundacions contactades: 840 van respondre emplenant el qüestionari; 76 van refusar obertament de participar-hi; i, finalment, 1.372 fundacions no van respondre la petició, malgrat que va ser efectuada repetidament per correu electrònic i postal, i/o telefònicament.

Durant el treball de camp, s'ha realitzat un total de 6.785 enviaments per correu electrònic i/o postal, i 7.731 trucades telefòniques. La mitjana de trucades per fundació ha estat de 6,3 contactes.

Algunes xifres sobre el treball de camp

<i>Resposta de les fundacions</i>	<i>Nombre</i>	<i>%</i>
Han respost el qüestionari	840	36,7
No volen participar	76	3,3
No han contestat a la convocatòria	1.372	60,0
Fundacions actives	2.288	89,0
Fundacions no actives	283	11,0
Fundacions registrades a Catalunya 2008	2.571	100,0

Volum del sector fundacional a Catalunya

EL SECTOR FUNDACIONAL CATALUNYA

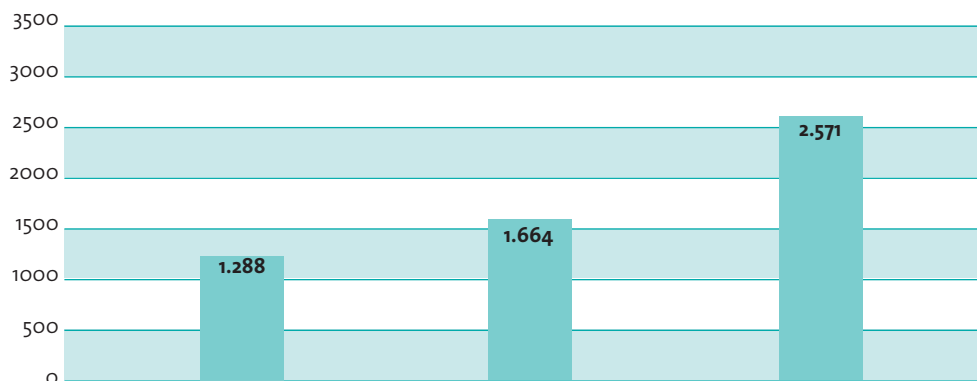
Nombre i evolució

Amb les dades recollides fins a novembre de 2008, es comptabilitzen 2.571 fundacions amb seu social a Catalunya, de les quals, es calcula que 2.288 es mantenen actualment actives.

- S'ha d'anar amb compte quan es llegeix aquesta xifra, vista l'enorme dificultat a l'hora de determinar amb exactitud el nombre total de fundacions establertes a Catalunya, i encara més respecte d'aquelles que es mantenen actualment actives.
- No totes les fundacions registrades als protectorats es mantenen actualment operatives, ja sigui perquè sobre el terreny ja hagin desaparegut però els resti donar-se de baixa al registre, o perquè presentin una activitat molt irregular o intermitent.

Evolució del nombre de fundacions registrades amb seu social a Catalunya. 1998-2008.

(Base: total de fundacions registrades a Catalunya)

- De totes maneres, la dada que cal ressaltar és l'evolució positiva que presenta l'activitat fundacional en l'àmbit català, tot confirmant, una vegada més, l'elevat dinamisme d'aquest sector al nostre país. El nombre de fundacions inscrites als protectorats no ha deixat de créixer els darrers anys.

La majoria de les fundacions estan inscrites al Protectorat de la Generalitat de Catalunya: 1.997 entitats, el 87% de les fundacions catalanes. Tot i que s'ha de parlar d'un reduït grup –8 fundacions– que estan inscrites simultàniament a un registre canònic.

Les fundacions amb seu social a Catalunya i registrades en algun dels ministeris de l'Estat espanyol són, en canvi, una xifra molt menor, 190 entitats; representen el 8% del total.

- Per ministeris, el de Treball i Afers Socials i el d'Educació i Ciència són els que compten amb un nombre més elevat de fundacions catalanes al seu registre, 68 i 67, respectivament; seguits pel de Cultura amb 50; i per últim el de Medi Ambient, amb 5.

Nombre de fundacions segons protectorat

(Base: fundacions actives)

<i>Protectorat</i>	<i>Nombre de fundacions</i>	<i>%</i>
Generalitat	1.997	87,3
Ministeris	190	8,3
Treball i Afers Socials	68	3,0
Educació i Ciència	67	2,9
Cultura	50	2,2
Medi Ambient	5	0,2
Bisbats	105	4,6
Arquebisbat de Barcelona	70	3,1
Tarragona	2	0,1
Girona	2	0,1
Lleida	2	0,1
Solsona	2	0,1
Registre d'entitats religioses (sense especificar bisbat)	27	1,2
Total	2.288	-

Per últim, s'han de fer constar les 105 fundacions que formen part dels protectorats canònics (representen el 5% del total); la majoria, 70 entitats, depenen de l'Arquebisbat de Barcelona.

- De la resta de fundacions canòniques (35), n'hi ha 2 que depenen del bisbat de Tarragona, les mateixes que formen part del de Girona (2), Lleida (2) i Solsona (2). Mentre que 27 fundacions estan inscrites al Registre d'entitats religioses (RER) del Ministeri de Justícia, però sense especificar el bisbat del qual formen part.

Contextualitzant aquestes xifres, i prenent com a referència el nombre de fundacions existents (2.288) i el volum de la població catalana (aproximadament 7.360.000 habitants), es pot afirmar que a Catalunya hi ha 3,11 fundacions per cada 10.000 habitants.

- L'evolució d'aquest índex (fundacions/10.000 hab.) il·lustra el constant creixement del teixit fundacional català. A final de 1998, es comptabilitzaven 2,1 fundacions per cada 10.000 habitants; al 2001, aquest índex ja s'havia elevat fins a arribar a 2,7; i actualment, ja se superen les 3 fundacions.

Així mateix, el teixit fundacional té força més presència a Catalunya en comparació amb el conjunt de l'Estat. Segons dades publicades per l'Asociación Española de Fundaciones en el seu directori, a l'Estat espanyol el recompte total era de 8.656 fun-

dacions l'any 2006. Si es posa en relació amb el volum de població (44.708.000 habitants el 2006), s'obté una ràtio d'1,9 fundacions per cada 10.000 habitants; força inferior, per tant, als valors catalans.

Evolució dels registres al Protectorat de la Generalitat de Catalunya

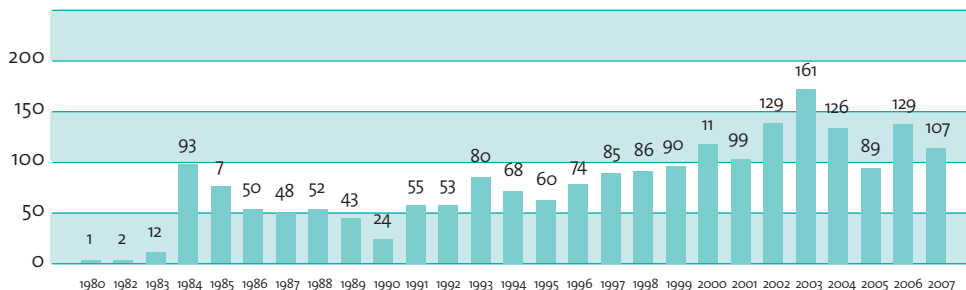
El registre de la Generalitat de Catalunya, malgrat no incloure totes les fundacions catalanes (n'inclou el 87%), es presenta com un bon indicador a l'hora d'observar l'evolució seguida pel sector els darrers anys.

- No obstant això, cal tenir present que el procés de registre a la Generalitat de Catalunya no obeeix un ordre estrictament cronològic respecte de la creació real de l'entitat. És el cas, per exemple, d'organitzacions històriques (algunes creades abans del segle XX) que no són reconegudes oficialment fins a la data d'incorporació al registre del Protectorat, que en alguns casos no es produeix fins ben entrats els anys noranta.

- De totes maneres, en termes quantitius les fundacions històriques representen una minoria respecte del gran volum de fundacions creades durant els darrers 25 anys.

Nombre de fundacions per any de registre al Protectorat de la Generalitat de Catalunya. 1980-2007.

(Base: fundacions registrades al Protectorat de la Generalitat)

Durant el primer període de referència del registre, que s'inicia als anys vuitanta i es perllonga fins al 1994, es creen 652 fundacions de les actualment actives.

- S'observa un pic de registres l'any 1984 (93 fundacions) i un comportament irregular durant la resta d'anys.

El segon període, que començaria des del moment d'entrada en vigor de la Llei 30/1994, de 24 de novembre, i finalitzaria el juny de 2001, quan s'inicia la vigència de l'actual marc legislatiu, és testimoni de la creació de 604 de les actuals fundacions.

- Durant aquest període, s'observa una tendència ascendent constant pel que fa al nombre de nous registres, amb una mitjana de 86 noves fundacions cada any (1995-2001).

Finalment, la darrera etapa, que començaria a partir de l'entrada en vigor de la Llei 5/2001 fins a començament de l'any 2008, registra un total de 741 fundacions. S'observa, doncs, un repunt en la creació de noves entitats just després de l'aprovació de la reforma legislativa del 2001, amb una mitjana 123 noves fundacions per any.

- A partir del 2008, amb l'entrada en vigor de la Llei 4/2008, de 14 d'abril, del llibre tercer del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques, s'haurà d'ava-

luar quin impacte té en l'evolució dels registres. Aquesta mesura legislativa té com a primer objectiu “refondre, sistematitzar i harmonitzar (...) la legislació catalana d'associacions i fundacions, continguda en la Llei 7/1997, de 18 de juny, d'associacions, i la Llei 5/2001, de 2 de maig, de fundacions”.

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL I ÀMBIT GEOGRÀFIC D'ACTUACIÓ

Distribució territorial

La província de Barcelona aglutina el 81% de les fundacions del país, és a dir, 1.859 entitats. Aquest valor, entra totalment dins els paràmetres esperats, sobretot tenint present la distribució residencial del país (la província de Barcelona concentra el 74% de la població) i la centralització social, política i econòmica en la ciutat de Barcelona.

La resta de províncies aglutinen el 19% les fundacions catalanes: Girona, 8%; Tarragona, 6%, i Lleida, 5%.

Distribució territorial de les fundacions

<i>Província</i>	<i>Nombre de fundacions</i>	<i>%</i>	<i>Per 10.000 habitants</i>
Barcelona	1.859	81,3	3,43
Girona	173	7,6	2,36
Lleida	109	4,8	2,55
Tarragona	143	6,3	1,81
Ns/Nc	4	0,2	-
Catalunya	2.288	100,0	3,11

Una altra manera de mirar la distribució territorial del teixit fundacional català és comparant les dades per càpita. D'aquesta manera es constata que a la província de Barcelona hi ha una mica més de 3 fundacions per cada 10.000 habitants, ràtio que ha crescut lleument respecte de l'any 2001 (3,43 l'any 2008 i 2,95 l'any 2001).

- La ràtio a la resta de províncies és inferior a la de Barcelona; la més alta és la de Lleida amb 2,55, seguida de Girona amb 2,36 i, finalment, la menor és la de Tarragona amb 1,81 fundacions per cada 10.000 habitants.
- A totes les províncies ha augmentat la ràtio de fundacions per càpita respecte de fa vuit anys, essent la de Lleida la que ha experimentat un ascens més elevat (de 1,94 a 2,55).

Com ja es feia palès l'any 2001 a nivell comarcal, Solsonès i Barcelonès són les demarcacions on s'observa una ràtio més elevada de fundacions per càpita: 6,6 en la primera i 5,6 en la segona (nombre de fundacions per cada 10.000 habitants).

Per àmbits territorials, les Comarques Centrals, especialment a Osona, és el lloc on s'observa una ràtio més elevada de fundacions per nombre d'habitants. Actualment totes les comarques de Catalunya tenen alguna fundació amb seu social al seu territori.

Distribució de les fundacions a nivell comarcal per càpita

<i>Comarques</i>	<i>Població</i>	<i>Nombre fund.</i>	<i>Fund./10.000 hab.</i>
Alt Camp	44.178	7	1,58
Alt Empordà	135.413	29	2,14
Alt Penedès	101.758	25	2,46
Alt Urgell	21.942	4	1,82
Alta Ribagorça	4.332	2	4,62
Anoia	114.810	25	2,18
Bages	181.346	54	2,98
Baix Camp	187.403	41	2,19
Baix Ebre	81.304	11	1,35
Baix Empordà	130.738	29	2,22
Baix Llobregat	781.749	104	1,33
Baix Penedès	95.644	8	0,84
Barcelonès	2.235.578	1.256	5,62
Berguedà	41.488	14	3,37
Cerdanya	18.658	7	3,75
Conca de Barberà	21.161	5	2,36
Garraf	140.412	23	1,64
Garrigues	20.350	5	2,46
Garrotxa	54.437	11	2,02
Gironès	175.148	61	3,48
Maresme	420.521	85	2,02
Montsià	71.058	9	1,27
Noguera	39.507	4	1,01
Osona	150.139	64	4,26
Pallars Jussà	13.715	2	1,46
Pallars Sobirà	7.446	3	4,03
Pla d'Urgell	36.069	7	1,94
Pla de l'Estany	29.645	3	1,01
Priorat	9.869	1	1,01
Ribera d'Ebre	23.844	3	1,26
Ripollès	26.831	6	2,24
Segarra	22.337	9	4,03
Segrià	197.391	55	2,79
Selva	164.646	25	1,52
Solsonès	13.685	9	6,58

Tarragonès	241.549	55	2,28
Terra Alta	12.885	2	1,55
Urgell	36.064	11	3,05
Val d'Aran	10.194	1	0,98
Vallès Occidental	862.369	150	1,74
Vallès Oriental	386.465	59	1,53
Sense especificar	-	4	-
Catalunya	7.364.078	2.288	3,11

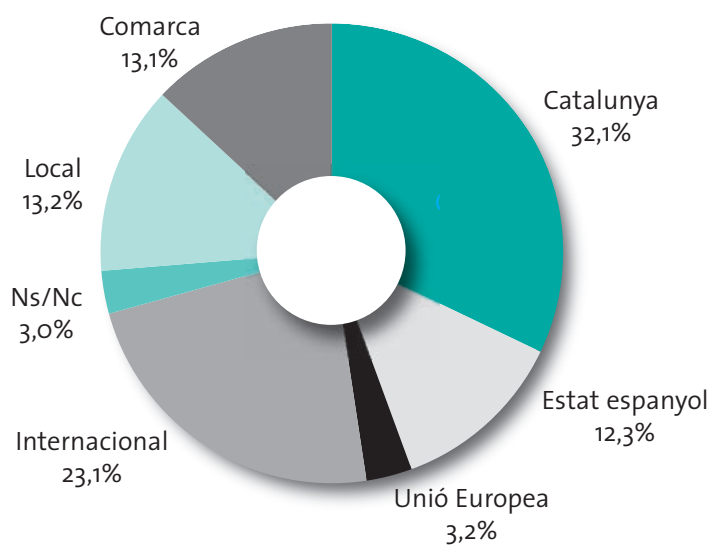
- L'any 2001 a l'Alta Ribagorça no hi havia registrada cap fundació; en canvi, el 2008 n'hi ha 2.
- El major increment l'ha experimentat la comarca del Pla d'Urgell, on s'ha passat d'una única fundació el 2001 a les 7 actuals, seguida de l'Urgell, on s'ha passat de 3 a 11.

Àmbit geogràfic d'actuació

Una qüestió diferent respecte del lloc o població concreta on la fundació té la seva seu social, és l'àmbit geogràfic d'actuació. En aquest sentit, gairebé 6 de cada 10 fundacions catalanes ceneixen la seva activitat dins del mateix país (58%), mentre que el 12% actua a nivell estatal, el 3% el determina a la UE, i, finalment el 23% que resta té un abast més internacional.

- Entre les fundacions que només operen dins de Catalunya (58%), la majoria ho fa a tot el país (32%), el 13% es limita a l'àmbit comarcal, la mateixa proporció que ho fa a l'àmbit local (13%).

Gràfic 3. Àmbit geogràfic d'actuació

- Si es compara amb els resultats obtinguts l'any 2001, s'observa que aquesta realitat ha canviat molt poc, havent augmentat només lleument l'activitat a fora de l'Estat.
- Per últim, i com ja era d'esperar, les fundacions dedicades a cooperació i desenvolupament són les que tenen més presència exterior (el 64%), seguides per les de medi ambient i recerca, amb un 42% i 39% d'internacionalització (UE i fora), respectivament.
- D'altra banda, el treball a escala local és més comú entre les fundacions educatives (15%), mentre que el comarcal ho és entre les hospitalàries i les de serveis socials (més del 20%).
- Per últim, s'ha de comentar que un 20% de les fundacions de recerca actuen en l'àmbit de tot l'Estat espanyol.

L'activitat de les fundacions

L'ÀREA D'ACTIVITAT

Tal com es va observar vuit anys endarrere (2001), les fundacions catalanes acostumen a treballar en diferents àrees d'activitat simultàniament, i això fa impossible d'encasellar-ne moltes dins una única categoria. Cal pensar, per exemple, en la fina ratlla que separa les activitats educatives de les culturals, o les de salut i les de serveis socials.

- És per això que tant pel que fa a activitat principal com d'altres activitats desenvolupades, s'ha permès a les fundacions autotriar-se en diferents àrees d'activitat, amb el propòsit que totes es poguessin sentir còmodes i no constretes a l'hora de definir el seu àmbit d'actuació.

Àrea/es d'activitat de les fundacions

Àrea d'activitat	Activitat principal		Altres activitats	
	Nombre fundacions	%	Nombre fundacions	%
Cultura	309	36,8	72	8,6
Educació	281	33,5	105	12,5
Serveis socials	259	30,8	53	6,3
Recerca	162	19,3	88	10,5
Salut (hospitalària)	123	14,6	31	3,7
Cooperació, desenvolupament, internacional	97	11,5	56	6,7
Medi ambient	51	6,1	42	5
Responsabilitat social corporativa	41	4,9	40	4,8
Esportives	30	3,6	46	5,5
Ns/Nc	23	2,7	-	-
Base	840	-	840	-

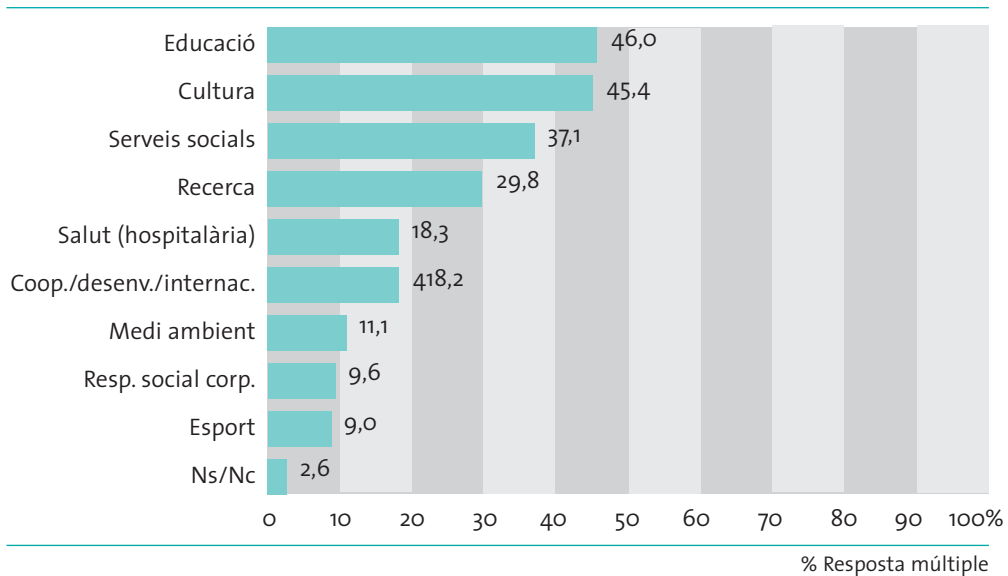
% Resposta múltiple

La principal àrea d'activitat de les fundacions catalanes és la cultura (37%), seguida de ben a prop per l'educació (34%) i els serveis socials (31%).

- De les 840 fundacions entrevistades, 309 identifiquen la cultura com la seva comesa principal, i 72 més l'engloben en el seu conjunt d'activitats. En conjunt, el 45% de les fundacions a Catalunya es dedica al món cultural, valor similar a l'obtingut el 2001 (amb un 40%).

- L'educació té una presència encara lleument més alta en conjunt; és un àmbit en el qual actuen el 46% de les fundacions catalanes (34% com a principal i 12% com a secundari). Valor gairebé idèntic al del 2001 (47%).
- En tercera instància, cal situar els serveis socials: s'hi dediquen –bé com a activitat principal o secundària– el 37% de les entitats.
- En quart lloc es posicionen les fundacions dedicades a la recerca; un 30% d'entitats s'hi dedica en algun grau o mesura.
- L'activitat hospitalària és desenvolupada pel 18% de les fundacions, la mateixa proporció (18%) que les dedicades a cooperació i desenvolupament internacional.
- Cal comentar que la proporció de fundacions dedicades a la cooperació ha crescut força els darrers anys, a partir del 2001, en què s'hi dedicava el 9% del total.
- Per últim, cal fer referència a l'11% de fundacions que desenvolupen activitats mediambientals, el 10% a tasques de responsabilitat social corporativa i un 9% amb activitats esportives.

Conjunt d'àrees d'activitat desenvolupades (principals i altres)

Salut (hospitalàries)

Les activitats més destacades de les fundacions dedicades a l'àmbit de la salut són les hospitalàries i les de recerca, amb una dedicació del 48% i 42%, respectivament. Cal recordar que una mateixa fundació pot fer més d'una activitat, tal com s'esdevé en la majoria dels casos.

- Alhora, el 42% de les fundacions sanitàries realitzen altres activitats, principalment de caràcter sociosanitari (centres de dia, residències geriàtriques, centres de rehabilitació, etc.); però també d'atenció primària; de formació o reciclatge professional, entre d'altres.
- Així mateix, s'ha de comentar que el 18% de les fundacions de salut es dedica a l'alimentació i nutrició, el 12% a activitats farmacèutiques i el 7% a donacions i trasplantaments.

Àmbits d'actuació de les fundacions. Salut

(Base: fundacions que realitzen activitats sanitàries)

Àmbit d'actuació	%
Hospitalàries	47,5
Recerca	41,7
Alimentació i nutrició	16,7
Farmàcia	11,7
Donacions i trasplantaments	6,7
Altres	41,7

Altres àmbits de salut (Base: 50 fundacions)

- Sociosanitàries (centres de dia, residències geriàtriques, etc.)
- Formació i reciclatge
- Atenció primària

% Resposta múltiple

Base	154

Serveis socials

L'atenció a persones amb discapacitat, juntament amb la gent gran, són els sectors d'atenció més destacats entre les fundacions dedicades als serveis socials, tot ocupant cada sector una mica més del 40% de les entitats. De totes maneres, els sectors i àmbits d'atenció d'aquest camp es caracteritzen per la seva gran heterogeneïtat.

Sectors atesos de les fundacions de Serveis Socials

(Base: fundacions que realitzen activitats de serveis socials)

Sectors atesos	%
Discapacitats	41,5
Gent gran	40,7
Inserció laboral	32,4
Exclusió social	31,3
Infància	30,9
Joventut	28,0
Família	25,8
Trastorns mentals severos	24,7
Immigració	22,2
Dones	21,1
Centres ocupacionals	19,3
Malalts crònics	17,8
Tutela	17,1
Addiccions	10,2
Altres	10,2

Base	312

% Resposta múltiple

- El 32% de les fundacions de serveis socials treballen en l'àmbit de la inserció laboral i el 31% en el de l'exclusió social. Així mateix, un 19% exerceix de centre ocupacional.
- Per col·lectius o sectors socials, l'atenció a la infància ocupa el 31% de les entitats de serveis socials, la joventut el 28%, la família el 26% i la dona el 21%.
- Les persones amb trastorns mentals severos és un sector atès per 1 de cada 4 fundacions socials (25%), mentre que les persones amb altres malalties cròniques són ateses per un 18% de fundacions socials.
- D'altra banda, una mica més d'1 de cada 5 entitats (el 22%) ofereix atenció social a persones immigrades.
- Per últim, s'ha d'esmentar que un 10% de les fundacions de serveis socials catalanes atenen persones tutelades, la mateixa proporció (10%) que les que treballen amb persones amb addiccions.

En segon lloc, cal subratllar que 2 de cada 3 fundacions dedicades als serveis socials (el 66%) orienten la seva activitat a més d'un sector o àmbit d'actuació social alhora.

- L'activitat d'inserció laboral es relaciona fortament amb el treball orientat a l'exclusió social, així com també a l'atenció a la població immigrada.
- D'altra banda, com era d'esperar, l'atenció a la infància es compagina sovint amb l'atenció a la joventut, amb la qual cosa les fundacions poden donar continuïtat a la primera intervenció realitzada. A la vegada que sovint també es treballa dins programes més generals, com poden ser els de família.
- Algunes fundacions socials també integren l'atenció a les famílies en programes que treballen l'exclusió social o que en formen part.
- El treball amb persones amb malalties cròniques es vincula principalment amb l'atenció a la gent gran, així com amb persones amb discapacitat. Atenció a la discapacitat que també es troba relacionada amb l'atenció a persones amb trastorns mentals severos.
- D'altra banda, l'atenció a la dona acostuma a anar acompanyada o a formar part d'altres programes més específics (inserció laboral, exclusió social, joventut, infància, immigració). Es confirma, doncs, com una àrea de treball eminentment transversal. De la mateixa manera que s'observa en l'atenció a la població immigrant, que també involucra diferents programes, en aquest cas principalment dirigits a frenar l'exclusió social.

Cultura

La conservació del patrimoni és un dels objectius principals de les fundacions culturals catalanes: el 42% s'hi dedica d'una manera o altra.

- Les arts plàstiques i la música ocupen també gran part de la seva tasca; són àmbits que incideixen en el 33% i 29%, respectivament.
- Un poc més d'1 de cada 5 fundacions culturals es dedica a: sector audiovisual (23%), difusió del pensament (22%) i/o literatura i edicions (22%).
- El 17% d'entitats culturals du a terme activitats de promoció local, mentre que

el 14% en realitza de lleure, el 13% de teatre, el 12% d'arquitectura i urbanisme i l'11% de dansa.

- Per últim, cal esmentar el 9% de fundacions dedicades a filosofia i humanitats, el 8% a esports i el 5% a religió.
- En els altres àmbits culturals esmentats per les entitats, hi destaca principalment la projecció exterior de la cultura, seguit de les tradicions (gegants, bestiari, foc, etc.).

Àmbits temàtics de les fundacions. Culturals

(Base: fundacions que realitzen activitats culturals)

Àmbits temàtics	%
Conservació patrimoni	42,3
Arts plàstiques	33,0
Música	29,0
Audiovisuals	23,0
Difusió pensament	22,3
Literatura i edicions	22,3
Promoció local	17,3
Lleure	13,7
Teatre	12,7
Arquitectura i urbanisme	11,7
Dansa	11,3
Filosofia i humanitats	9,3
Esportives	8,3
Religió	5,0
Altres	26,3

Altres àmbits de cultura

(Base: 79 fundacions)

Projecció exterior de la cultura
Tradicions diverses
(gegants, bestiari, foc, trabucaires, etc.)

% Resposta múltiple

Base	381

Recerca

Com ja s'ha avançat, 3 de cada 10 fundacions es dediquen, a Catalunya, a la recerca, i principalment aquestes s'orienten a l'àmbit de la salut (més de la meitat, el 53%), i secundàriament a les ciències socials (28%).

- La recerca en tecnologies de la informació i comunicació (TIC), agrupa el 18% de les activitats realitzades en aquesta àrea, mentre que l'enginyeria n'agrupa el 15%.
- De totes maneres, els àmbits de recerca de les fundacions són encara més extensos: tecnologia química, ambiental, alimentària; art i disseny; innovació empresarial; etc.

Àmbits temàtics de les fundacions. Recerca

(Base: fundacions que realitzen activitats de recerca)

Àmbit temàtics	%
Ciències de la salut	52,8
Ciències socials	27,8
Tecnologies de la informació i Comunicació	18,1
Enginyeria	14,6
Ciències naturals	9,0
Altres	26,4

Altres àmbits de recerca

(Base: 38 fundacions)

Tecnologia
(química, ambiental, alimentària, etc.)
Art i disseny
Innovació empresarial

% Resposta múltiple

Base	250

Medi ambient

La protecció i la conservació és l'àmbit on més fundacions dedicades al medi ambient centren el seu treball, una mica més de la meitat (el 54%).

- A més, també presten especial atenció a: recursos naturals, educació ambiental, economia i desenvolupament sostenible, entre altres temes.

Àmbits temàtics de les fundacions. Medi Ambient

(Base: fundacions que realitzen activitats mediambientals)

Àmbit temàtics	%
Protecció i conservació	54,3
Recursos naturals	26,1
Altres	50,0

Altres àmbits de medi ambient

(Base: 23 fundacions)

Educació ambiental
Economia i desenvolupament sostenible
Divulgació

% Resposta múltiple

Base	93

Cooperació, desenvolupament, internacional

El desenvolupament és l'àmbit d'actuació principal de les fundacions dedicades a la cooperació, 8 de cada 10 s'hi dediquen, mentre que les organitzacions dedicades a afers internacionals representen l'11%.

- Alhora, aquests tipus d'entitats també es dediquen a altres múltiples temes, com ara: la sensibilització, l'assistència mèdica o l'educació.

Àmbits temàtics de les fundacions. Cooperació

(Base: fundacions que realitzen activitats mediambientals)

Àmbit temàtics	%
Desenvolupament	79,7
Afers internacionals	11,4
Altres	26,6

Altres àmbits de cooperació

(Base: 21 fundacions)

Sensibilització
Salut, suport i assistència mèdica
Educació i formació

% Resposta múltiple

Base	153

Educació

L'educació ha estat un camp d'actuació molt important en el món fundacional català, i actualment continua essent vigent. Com ja s'ha avançat, el 46% de les entitats fundacionals catalanes s'hi dedica, la gran majoria dins de l'ensenyament reglat.

- Existeix una important oferta educativa en les successives etapes de l'itinerari formatiu. El 36% de les fundacions docents ofereix educació infantil i/o primària; el 46% ofereix programes de secundària (ESO, batxillerat i/o cicles formatius), i el 36% es dedica a l'ensenyament universitari (cicle curt, llarg o postgrau).

Sectors atesos de les fundacions Docents

(Base: fundacions que realitzen activitats educatives)

Sectors atesos	%
Escola bressol	14,7
Educació infantil	30,4
Educació primària	35,5
ESO	37,8
Cicles formatius	25,3
Batxillerat	27,2
Universitat	23,5
Postgraus	26,7
Reciclatge, educació continuada	27,2
Adults	22,6
Educació especial	15,2
No reglat	28,1
Altres	12,0
Base	386

% Resposta múltiple

TIPUS D'ACTIVITAT

Més enllà dels grans àmbits de treball, encara s'observa més heterogeneïtat respecte del tipus d'activitats que duen a terme les entitats per assolir els seus objectius. La més transversal de totes és la realització de cursos, congressos i conferències, així com l'elaboració de publicacions, a les quals es dediquen el 44% i 32% de les fundacions, respectivament.

- Les fundacions dedicades a la recerca, medi ambient i responsabilitat social corporativa són les que, proporcionalment, estan més abocades a programar cursos, congressos i/o conferències, així com a editar publicacions.
- Igualment, una part de les entitats pròpiament de recerca, les fundacions de salut i medi ambient, en el 45% dels casos, també realitzen aquestes activitats.

Tipus d'activitat/s que porten a terme les fundacions segons la seva àrea d'activitat principal

Tipus activitats	TOTAL	Cooperació	Cultura	Educació	Esport	Medi ambient	Recerca	RSC	Salut	Serveis socials
Cursos, congressos i conferències	43,5	51,6	50,3	54,3	48,3	61,2	66,7	63,4	43,5	30,7
Publicacions	31,5	35,5	47,6	36,8	34,5	55,1	47,2	39,0	28,7	17,0
Recerca	30,6	29,0	32,8	33,1	17,2	44,9	88,7	34,1	45,2	17,8
Serveis socials	29,8	21,5	9,3	18,6	24,1	14,3	12,6	36,6	43,5	84,6
Ensenyament	28,4	24,7	23,8	64,7	55,2	38,8	25,2	31,7	18,3	17,4
Beques i premis	26,2	29,0	34,5	37,9	48,3	34,7	41,5	36,6	24,3	15,8
Sensibilització	25,7	55,9	21,0	26,0	27,6	38,8	28,9	53,7	28,7	34,0
Exposicions	24,0	26,9	50,7	23,4	37,9	42,9	27,0	29,3	7,8	9,1
Activitat de lleure	20,8	19,4	20,7	25,3	51,7	36,7	10,7	12,2	14,8	32,4
Projectes de cooperació i desenvolupament	19,4	79,6	14,5	22,3	24,1	36,7	24,5	53,7	19,1	17,4
Ajuts a projectes d'entitats	18,6	32,3	19,7	20,1	34,5	28,6	20,1	39,0	16,5	25,3
Arts i espectacles	14,3	11,8	32,4	14,9	13,8	16,3	6,9	7,3	2,6	6,6
Serveis de documentació	13,7	15,1	25,5	12,6	10,3	18,4	20,8	12,2	4,3	3,7
Ajuts individuals família	12,7	12,9	5,5	14,9	37,9	4,1	5,7	14,6	17,4	26,6
Assistència sanitària	11,8	12,9	2,1	8,6	10,3	6,1	10,7	14,6	59,1	21,2
Esport	8,3	6,5	6,2	13,0	86,2	8,2	3,8	9,8	5,2	11,2
Altres	8,9	9,7	6,9	4,5	0,0	12,2	11,3	17,1	11,3	10,0
Base (múltiple)	840	97	309	281	30	51	162	41	123	259

% Resposta múltiple

Respecte de les altres activitats, un bon nombre de fundacions, gairebé 1 de cada 3 (31%), també es dedica a la recerca. És una proporció gairebé equivalent respecte de les que duen a terme activitats de serveis socials (30%) i/o educatives (28%).

- D'altra banda, entorn d'1 de cada 4 fundacions: convoca beques i premis (26%), desenvolupa accions de sensibilització (26%) i/o organitza exposicions (24%).
- Respecte de la resta d'activitats, les més practicades són: activitats de lleure (21%), projectes de cooperació (19%) i ajuts a projectes d'entitats (19%).

Com era d'esperar, segons l'àrea de treball de la fundació, destaca més un tipus d'activitat que no unes altres.

- Per a les entitats de cooperació, les activitats més importants són les tasques de sensibilització (56%) i la formació especialitzada *ad hoc* (52%), a part, és clar, del desenvolupament de projectes de cooperació i desenvolupament.

- Per a les fundacions culturals, les activitats de lleure i la celebració de cursos i conferències són les més notables (amb un 51% i 50% de realització, respectivament).

- Entre les fundacions docents, a més de l'activitat pròpiament educativa, també és comuna la realització de formació especialitzada esporàdica (54%).

- En les entitats esportives destaquen múltiples activitats: esport (per descomptat), però també cursos (61%), publicacions (55%) i activitats de lleure (52%).

- Diversos, així mateix, són els tipus d'activitats més enumerades per les fundacions dedicades al medi ambient: principalment cursos, conferències i seminaris (61%) i, en segon terme, publicacions (55%). Molt similar a les entitats de recerca (67%, cursos).

- Per a les fundacions de responsabilitat social corporativa, les activitats més ofertes són les exposicions, els congressos i cursos, així com el desenvolupament de projectes de cooperació (63%, 54% i 54% de realització, respectivament).

- Cal posar en relleu que les entitats dedicades a la responsabilitat social corporativa (RSC) neixen, en força casos, en el si d'organitzacions mercantils. Les anomenades "fundacions d'empresa", que generalment porten el nom de l'entitat mercantil fundadora. Aquesta fa aportacions recurrents a la fundació per finançar els seus projectes i les activitats. El motiu pel qual una empresa crea la seva fundació respon no només a la idea que ha de consolidar la seva posició en el mercat, sinó també a la voluntat i/o necessitat de projectar una imatge més amigable, de vincular-se amb l'entorn, o potenciar una major implicació social.

- No obstant això, no totes les fundacions que han afirmat desenvolupar activitats d'RSC responen a la categoria anterior. Hi ha entitats que s'hi dediquen però des d'una altra vessant: intenten establir contactes amb empreses mercantils perquè desenvolupin o donin suport als seus projectes. De fet, aquest mateix camí pot acabar portant l'empresa col·laboradora a crear la seva pròpia fundació i institucionalitzar aquesta funció.

- Finalment, entre les fundacions sanitàries i de serveis socials, a més de la seva activitat pròpiament dita –assistència sanitària i social– no sobresurt cap activitat en concret; si de cas: la formació especialitzada i la recerca entre les sanitàries i les de sensibilització entre les socials.

Les fundacions catalanes per dins

ELS RECURSOS HUMANS

Els professionals

De les 840 fundacions entrevistades, 662 (gairebé 8 de cada 10) han aportat informació sobre el volum de les seves plantilles –entenent-ho com el nombre de persones que hi treballen d'una manera regular i remunerada. En conjunt, ocupen 35.575 professionals.

No essent possible fer-ne una extrapolació en termes estrictament matemàtics, perquè és una mostra de conveniència –i, per tant, no es pot calcular el marge d'error mostral–, sí que se'n pot fer una valoració de caire més qualitatiu. Coneixent el pes que tenen les entitats entrevistades sobre el cens fundacional català, es pot xifrar en aproximadament 70.000 les persones ocupades en aquest sector a Catalunya.

Nombre de treballadors. Comparació 2001-2008

Àrea d'activitat	Any 2001			Any 2008		
	Nombre fundacions	%	%/total treballadors	Nombre fundacions	%	%/total treballadors
Cap	62	11,3	0,0	89	13,4	0,0
1	54	9,8	0,2	66	10,0	0,2
Entre 2 i 5	107	19,5	1,3	140	21,1	1,3
Entre 6 i 10	87	15,8	2,4	68	10,3	1,5
Entre 11 i 50	152	27,7	13,8	182	27,5	13,3
Entre 51 i 500	79	14,4	52,4	102	15,4	44,0
Més de 500	8	1,5	30,0	15	2,3	39,7
Total	24.481	100,0	100,0	35.575	100,0	100,0
Mediana	7	-	-	8	-	-
Rang interquartílic	23	-	-	31	-	-
Base	549	549	24.481	662	662	35.575

Si es compara el volum de les plantilles de les fundacions actuals respecte de les del 2001, s'observa que la mediana ha passat de 7 a 8 treballadors, tot detectant-s'hi, a més, diferències més altes en la grandària de la plantilla d'unes i altres organitzacions (s'ha incrementat el rang interquartílic en 8 treballadors).

S'ha de destacar que un poc més de la meitat de les fundacions catalanes (el 55%) són "microfundacions", és a dir, tenen plantilles que no superen els 10 treballadors, entre les quals, el 13% no té cap assalariat.

- Les fundacions sense assalariats treballen principalment dins el camp cultural, realitzant tasques com: difusió del pensament, promoció de la cultura, patrocini d'obres, realització d'exposicions. Tot i que també hi ha fundacions sense treballadors en altres àrees d'activitat, com l'educació i els serveis socials, amb objectius –entre d'altres– adreçats a: el suport a l'estudi, la recerca, la divulgació, la sensibilització o l'impuls de projectes.

De la resta de fundacions (el 45%): el 28% són entitats que oscil·len entre els 11 i 50 treballadors; el 15% tenen entre 51 i 500 treballadors, i, finalment, el 2% que resta són fundacions amb plantilles molt grans, que superen els 500 treballadors.

Així mateix, cal subratllar que només el 17% de les fundacions del país aglutina més del 80% dels treballadors ocupats en aquest sector. Són les fundacions que disposen de més de 50 professionals en la seva plantilla.

Nombre de treballadors segons l'àrea d'activitat principal de la fundació

Treballadors	Cooperació	Cultura	Educació	Esport	Medi ambient	Recerca	RSC	Salut	Serveis socials
Cap	15,0	20,9	11,3	25,9	13,2	9,5	17,1	8,1	8,0
1	12,5	15,1	10,9	7,4	7,9	10,2	14,3	8,1	6,7
Entre 2 i 5	25,0	30,7	18,6	25,9	31,6	22,6	42,9	15,2	15,2
Entre 6 i 10	15,0	11,6	12,7	18,5	2,6	14,6	2,9	10,1	8,9
Entre 11 i 50	25,0	16,9	27,1	14,8	34,2	29,9	20,0	26,3	39,7
Entre 51 i 500	5,0	4,0	16,7	7,4	7,9	11,7	2,9	24,2	20,5
Més de 500	2,5	0,9	2,7	0,0	2,6	1,5	0,0	8,1	0,9
Total	4.258	4.566	13.345	702	3.170	5.498	317	12.636	14.012
Mediana	4,5	3	10	4	4,5	8	3	18	17,5
Rang interquartílic	16	7	33	9	22	25	4,5	91,5	44
Base (múltiple)	97	309	281	30	51	162	41	123	259

D'altra banda, s'observen diferències notables en el nombre total de treballadors ocupats en cada àrea d'activitat. Les entitats de serveis socials, educació i salut són les que més persones ocupen dins del sector fundacional a Catalunya. I, les que menys, les de responsabilitat social corporativa i les fundacions esportives. No es poden oferir xifres totals pel caràcter múltiple de les respostes (les fundacions es poden haver classificat en més d'una àrea d'activitat).

Respecte de la grandària de les plantilles, les fundacions de salut i serveis socials, seguides de les d'educació, amb una mediana de 18 treballadors les dues primeres i 10 la darrera, són les que compten amb plantilles de treball més extenses. Mentre que les fundacions culturals i les de responsabilitat social són les més reduïdes (amb una mediana de 3 treballadors per entitat).

- Per donar algunes xifres, val a dir com a destacable que 1 de cada 4 fundacions esportives no té cap assalariat en la seva organització (26%), que són 1 de cada 5 en el cas de les culturals (21%).
- Per contra, 1 de cada 3 fundacions sanitàries (32%) compta amb una plantilla de més de 50 treballadors.

El patronat

Les dades sobre la grandària dels patronats de les fundacions s'han recollit a partir de les referències nominals aportades per cada fundació, és per això que el nombre global s'ha de considerar en termes aproximatiu. Les 763 entitats que han aportat referències sobre la identitat dels seus patrons fan un total de 7.244 responsables. Per tant, la mitjana aritmètica és de gairebé 10 patrons per fundació (9,5 membres).

- La majoria de fundacions, concretament el 67%, té un patronat del qual formen part com a màxim 10 membres (s'ha de recordar que el mínim legal està establert en 3 components).
- De la resta, el 22% té un patronat entre 11 i 15 membres, i un 10% amb més de 15 (quasi la meitat dels quals en té més de 20).

Nombre de patrons/es

<i>Nombre de patrons</i>	<i>% fundacions</i>
Entre 1 i 5	22,3
Entre 6 i 10	45,3
Entre 11 i 15	22,1
Entre 16 i 20	5,5
21 o més	4,7
Total	100,0
Base	763

Si es fa una estimació del que pot arribar a representar sobre el global de fundacions catalanes (2.288), suposa un mínim de 15.000 patrons.

- És oportú recordar que, quan es donen xifres totals de patrons, no equival al nombre concret d'individus o persones que exerceixen aquesta funció a Catalunya, sinó a la suma dels membres que té cada fundació. Hi ha persones que, per voluntat pròpia o per raó del seu càrrec, són membres de forma simultània de més d'un patronat.

El voluntariat

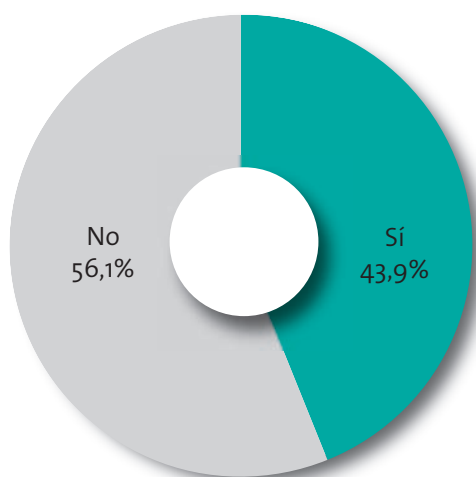
A l'estudi de fundacions de 2001 es feia palès que el 45% de les fundacions comptava amb almenys algun voluntari a la seva estructura de recursos humans. L'any 2008, aquests valors no han canviat, el 44% de les entitats continuen comptant amb un grup més o menys extens de persones que hi col·laboren i treballen sense cap tipus de contraprestació econòmica.

Respecte de la grandària d'aquesta xarxa, una mica més de la meitat de les fundacions catalanes (el 52%) amb voluntariat compta amb 10 membres com a màxim. Entre la resta, el 33% disposa entre 11 i 50 voluntaris, el 9% entre 51 i 250, i un 6% amb més de 250.

- Les fundacions mediambientals i les esportives són les que compten amb un sector de voluntaris més extens, mentre que és en l'àrea de recerca que aquesta figura té menys presència, segurament per l'alta especialització i professionalització que caracteritza aquest àmbit.

Presència de voluntaris

(Base: 681 fundacions)

Disposen de voluntaris:
298 fundacions

Nombre de voluntaris

Nombre de voluntaris	% fundacions
Entre 1 i 5	36,2
Entre 6 i 10	16,1
Entre 11 i 50	33,2
Entre 51 i 250	8,7
Entre 251 i 500	3,4
Més de 500	2,3
Total (N)	23.530
Mediana	10
Rang interquartilic	21
Base	298

A l'hora de determinar la proporció de fundacions que no compten amb voluntaris, s'ha considerat la "no resposta" equivalent a zero voluntaris només en aquelles entitats que sí havien respost amb algun valor en la resta de camps (preguntes) de l'apartat de recursos humans del qüestionari.

És difícil fer una valoració del que suposa en termes quantitius el voluntariat per a les fundacions catalanes. Per començar, s'ha de tenir present la gran heterogeneïtat de significats i realitats que s'engloben darrere aquesta figura. Per exemple, en termes de dedicació personal, del tipus de funcions que exerceixen, del període de vinculació amb l'entitat, etc.

- Així, les 681 fundacions informants sobre el voluntariat aglutinen, conjuntament, més de 23.000 voluntaris, però només 4 entitats, Intermón Oxfam, Fundació Esclerosi Múltiple, Fundació Catalana de l'Espai i Fundació Pere Tarrés, ja agrupen el 51% d'aquest col·lectiu.

Col·laboradors, amics i simpatitzants

Dins del capital o recursos humans d'una fundació, s'ha de parlar també dels seus amics, col·laboradors o simpatitzants. Amb referència a aquesta qüestió, s'ha d'aclarir que no necessàriament es fa referència a aspectes econòmics, ja que algunes organitzacions engloben en aquest concepte qualsevol forma col·laboració amb l'entitat (monetària i no monetària).

- Quan es parla del món fundacional, no és correcte utilitzar el terme “soci” o “associat” per referir-se als seus col·laboradors periòdics o esporàdics, ja que a diferència d'altres formes d'organització, la fundació es regeix per un patronat i no per una assemblea de socis amb veu i vot.

Una vegada fet aquest aclariment, s'ha de destacar que només amb la informació aportada per 247 fundacions –les que han especificat el nombre de col·laboradors de la seva entitat– ja s'ha de parlar d'una xifra de col·laboradors superior al mig milió de persones (533.560 individus). No obstant això, és important matisar que dues soles fundacions, Intermón Oxfam i Fundació Vicente Ferrer, ja sumen el 78% d'aquesta xifra.

Nombre de col·laboradors/es

(Base: tenen col·laboradors)

<i>Nombre de socis</i>	<i>% fundacions</i>
Entre 1 i 5	11,7
Entre 6 i 10	8,1
Entre 11 i 50	22,3
Entre 51 i 250	30,4
Entre 251 i 500	13,8
Més de 500	13,8
Total (N)	533.560
Mediana	95
Rang interquartílic	261,5
Base	247

El 58% de les fundacions –amb col·laboradors– té un nombre de simpatitzants superior a les 50 persones, de les quals, gairebé la meitat (el 27%) compta amb més de 250 col·laboradors.

- La mediana de col·laboradors entre les fundacions que disposen d'aquesta figura és de 95 persones.

Finalment, tot i que no s'inclouen en aquests resultats, cal posar en relleu altres formes de col·laboració amb l'acció del món fundacional, com les 65.000 persones que s'han fet donants de medul·la òssia a la Fundació Josep Carreras.

ELS RECURSOS ECONÒMICS

Dotació fundacional

La dotació fundacional és el patrimoni, aportació de diners o drets valorables econòmicament, adequat i suficient per al compliment de les finalitats fundacionals. Des de l'aprovació de la Llei 4/2008, el capital mínim està establert en 60.000 euros, tot i que aquesta quantia no és aplicable a les fundacions constituïdes abans de l'entrada en vigor d'aquesta norma jurídica.

Les prop de 600 entitats que han aportat informació sobre la seva dotació fundacional (594) sumen un valor econòmic de 364 milions d'euros, però cal tenir present que només 26 fundacions aglutinen el 60% d'aquesta quantitat.

- Si es parla en xifres globals, es posa de manifest que més de la meitat de les entitats del sector (el 59%) compta amb una dotació fundacional que no supera els 60.000 euros.
- De la resta, el 24% arriba com a molt als 600.000 euros, el 12% se situa al llindar de 3 milions d'euros i, finalment, tan sols el 4% supera aquests imports.

Dotació fundacional

<i>Dotacions fundacionals</i> (en milers d'euros)	<i>Nombre de fundacions</i>	<i>%</i>	<i>%/ total dotacions</i>
Fins a 6 €	58	9,8	0,1
Entre 6 i 30 €	208	35,0	1,3
Entre 30 i 60 €	87	14,6	0,9
Entre 60 i 600 €	143	24,1	9,2
Entre 600 i 3.000 €	72	12,1	27,8
Més de 3.000 €	26	4,4	60,7
Base	594	594	594
(en milers d'euros)			
TOTAL	364.570		
Mediana	30		
Rang interquartílic	248		

Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques.

La mediana de la dotació fundacional en l'àmbit català és de 30.000 euros (inferior al mínim establert per la nova llei, just la quantitat mínima establerta per la normativa anterior de 2001), però existint una dispersió molt gran entre les quanties establertes per a aquest fi entre unes fundacions i altres. El rang interquartílic (la diferència entre les fundacions que se situen en el primer quart d'aquesta classificació i les que se situen en el tercer) arriba als 248.000 euros.

- Si es comparen aquests valors amb els del 2001, s'observa que la mediana del 2008 és lleument inferior, tot i que la dispersió és més gran (el 2001, la mediana era de 48.000 euros i el rang interquartílic de 237.000 euros).

A l'hora de fer balanç d'aquests resultats i, sobretot, d'analitzar les diferències existents entre les dotacions fundacionals d'unes entitats i altres, s'han de tenir en compte diferents factors. D'una banda, i com és de suposar, la dimensió econòmica de les mateixes fundacions, que fa que el mínim necessari per poder garantir la seva activitat sigui ben diferent en un cas i altre. Però d'una altra, també per l'existència d'una gran disparitat de criteris i formes de procedir, pel que fa a les polítiques financeres de les entitats.

- Un bon exemple d'això es veu examinant quina proporció representa la dotació fundacional sobre el pressupost anual de l'entitat. D'aquesta manera, s'observa que 6 de cada 10 entitats (59%) tenen una dotació fundacional que no arriba ni al 25% del seu pressupost anual.
- En canvi, el 16% de les fundacions, tot i tenir una dotació inferior al seu pressupost anual, ja compten amb un marge una mica més ampli: un 8% compta amb una dotació fundacional que oscil·la entre el 25% i el 50% del seu pressupost; i també hi ha un 8% que se situa entre el 50% i el 100%.
- Finalment, el 24% que resta (1 de cada 4 entitats) ja compta amb una dotació fundacional superior al seu pressupost: per a un 7% representa entre el 100% i 200%, i per a un 17%, més del 200%.

Proporció entre dotació fundacional i pressupost anual

<i>% Dotació / pressupost</i>	<i>% fundacions</i>
Menys del 5%	29,4
Entre el 5 i el 25%	30,4
Entre el 25 i el 50%	8,0
Entre el 50 i el 100%	8,2
Entre el 100 i el 200%	7,3
Més del 200%	16,7
Base	510

Resumint una mica aquesta realitat, es pot afirmar que coexisteixen dos models de fundacions. El primer model engloba aquelles organitzacions que se sustenten a partir del seu patrimoni o fons fundacional. És el model més clàssic de fundació, un patrimoni que s'adscriu a una finalitat.

El segon model de fundacions, en canvi, agrupa aquelles entitats la font de finançament de les quals prové fonamentalment de la venda de béns o serveis, és a dir, de la seva activitat.

- Amb prou feines 1 de cada 6 fundacions pertany al primer grup, mentre que hi ha una absoluta majoria del segon.

- Entre els diversos tipus de fundacions, en el sector cultural és on resulta més present el model patrimonial.

Pressupost anual

Les fundacions catalanes tenen com a mediana un pressupost anual de gairebé mig milió d'euros (475.000). Tot i que una vegada més, cal deixar constància de la gran dispersió existent entre el volum pressupostari d'unes fundacions i unes altres.

Conjuntament, les 603 fundacions que han aportat informació sobre aquest capítol sumen un pressupost global anual de 1.841 milions d'euros (any 2008).

- El més comú entre les fundacions és presentar un pressupost no superior als 600.000 euros anuals; és així per al 55% de les entitats.
- De totes maneres, el 35% de les fundacions mouen pressupostos entre 600.000 i 6 milions d'euros, i el 8% oscil·la entre els 6 i els 30 milions d'euros.
- Per últim, existeix un 2% de fundacions amb un nivell pressupostari superior als 30 milions d'euros. Aquestes entitats, per si soles, ja agrupen el 42% del pressupost global de les 603 fundacions informants. Són organitzacions que es dediquen principalment a activitats hospitalàries, educatives o d'obra social de gran envergadura.

Volum pressupostari

<i>Pressupost anual</i> (en milers d'euros)	<i>Nombre de fundacions</i>	<i>% fundacions</i>	<i>% pressupost</i>
Fins a 600	330	54,7	3,2
Entre 600 i 6.000	212	35,2	22,7
Entre 6.000 i 30.000	47	7,8	31,9
Més de 30.000	14	2,3	42,3
Base	603	603	603
(en milers d'euros)			
Pressupost total 2008	1.841.866		
Mediana	475		
Rang interquartílic	1.691		

Malgrat no ser possible fer una extrapolació estrictament matemàtica del valor econòmic de les diverses fonts d'ingressos sobre el conjunt del teixit fundacional català (format per 2.288 entitats), sí que és possible una aproximació, tot complementant les dades obtingudes mitjançant l'enquesta amb les publicades als registres oficials. D'aquesta manera, es pot saber que el volum econòmic del sector fundacional català és superior als 4.000 milions d'euros anuals.

Segons l'activitat, les fundacions dedicades a l'àmbit sanitari són les més fortes en termes pressupostaris, ja que la seva mediana és superior a 1 milió d'euros anuals; dada que contrasta amb els 150.000 euros de mediana pressupostària de les entitats culturals.

Volum pressupostari (en milers d'euros) segons activitat principal de la fundació

Pressupost anual (en milers d'euros)	% fundacions									
	Cooperació	Cultura	Educació	Esport	Medi ambient	Recerca	RSC	Salut	Serveis socials	
Fins a 600	57,4	73,2	49,5	68,2	42,9	47,6	62,5	40,0	45,9	
Entre 600 i 6.000	36,8	22,5	38,3	22,7	48,6	41,3	37,5	37,8	44,9	
Entre 6.000 i 30.000	1,5	3,5	9,7	9,1	2,9	9,5	0,0	14,4	7,7	
Més de 30.000	4,4	0,9	2,4	0,0	5,7	1,6	0,0	7,8	1,4	
<i>(en milers d'euros)</i>										
Mediana	301	150	606	250	837	655	319	1.267	780	
Rang interquartílic	1.075	605	2.127	923	2.605	2.890	837	4.335	1.667	
Base (múltiple)	68	231	206	22	35	126	32	90	207	

- D'altra banda, també es constata que les fundacions sanitàries són les que més disparitat presenten a nivell pressupostari. Per contra, les més homogènies són les culturals, esportives i les de responsabilitat social corporativa (menor rang interquartílic).

- 6 de cada 10 fundacions sanitàries (el 60%) té un pressupost anual de més de 600.000 euros, entre les quals més de 2 (el 22%) supera els 6 milions d'euros anuals.

- Després de les de salut, les fundacions mediambientals són les que tenen una mediana pressupostària més elevada: 837.000 euros.

- Les fundacions educatives tenen una mediana pressupostària de 606.000 euros, amb un 12% de fundacions que sobrepassen els 6 milions d'euros l'any.

- Les entitats de serveis socials tenen pressupostos una mica més elevats que les d'educació, 780.000 euros de mediana, però havent-hi una proporció menor de fundacions amb altes quanties pressupostàries.

- La mediana pressupostària de les fundacions dedicades a la recerca és de 655.000 euros l'any.

- Les fundacions que desenvolupen activitats de responsabilitat social corporativa tenen una mediana pressupostària de 319.000 euros, però situen el seu sostre en els 6 milions d'euros.

- Les entitats de cooperació tenen com a mediana un pressupost de 301.000 euros, tot i que un 43% té un pressupost superior als 600.000, entre les quals un 6% se situa per damunt dels 6 milions d'euros.

- Finalment, les fundacions esportives i culturals són les que tenen, de mediana, un volum pressupostari més baix, 250.000 euros l'any en el cas de les esportives i, com s'ha dit, 150.000 en el cas de les culturals. El 73% de les fundacions culturals té un pressupost inferior als 600.000 euros, que és del 68% entre les esportives.

Origen dels ingressos

La diversitat de fundacions no només ve donada per factors com el seu volum pressupostari o l'abast del seu àmbit d'actuació, sinó també per altres aspectes, com l'origen dels seus ingressos. En aquest sentit, la primera gran classificació que s'estableix és entre ingressos provinents del sector privat i els del sector públic.

Ingressos obtinguts el 2007 segons origen

(en milers d'euros)

<i>Origen</i>			<i>Total</i>	<i>%</i>
Privat	Total	%	860.321	51,5
Quotes	172.626	20,1		10,3
Venda de béns i serveis	441.672	51,3		26,4
Donacions persones jurídiques	77.105	9,0		4,6
Donacions persones físiques	55.880	6,5		3,3
Altres	113.039	13,1		6,8
Públic	Total	%	810.344	48,5
Subvencions	254.281	31,4		15,2
Pagament per serveis	556.062	68,6		33,3
TOTAL FUNDACIONS			1.670.665	100,0
Base	-	-	619	-

Per ben poc, la font principal d'obtenció d'ingressos del món fundacional català prové de l'àmbit privat, el 51,5% del total. En xifres absolutes, dels 1.670 milions d'euros ingressats durant el 2007 per les 619 entitats informants, més de 860 milions provenien d'aquest àmbit.

- Quan es parla d'ingressos privats, és important fer algunes distincions. En primer terme, s'ha de fer referència als diners generats per la venda de béns i serveis. A través d'aquesta via s'han aconseguit la meitat dels ingressos "privats" (el 51%). Alhora, representen 1 de cada 4 euros ingressats pel sector durant un any (el 26%).
- La segona font d'ingressos d'origen privat prové de quotes o qualsevol tipus de col·laboració econòmica periòdica; representen un 20% dels ingressos provinents del sector privat i un 10% del total.

- Els diners obtinguts per la captació de fons o filantropia, representen el 8% del total.

- Dintre de la filantropia s'han de distingir dues fonts, de gairebé igual importància: el 58% dels ingressos filantròpics provenen de les donacions efectuades per persones jurídiques, mentre que el 42% que resta prové de persones físiques. Sobre el total ingressat, representen el 9% i el 6,5%, respectivament.

- En xifres econòmiques, d'una mostra de 619 fundacions, més de 132 milions d'euros s'han ingressat gràcies a la filantropia o mecenatge (suma de donacions de persones físiques i jurídiques). Unes primeres extrapolacions sobre el total de fundacions assenyalarien que cada any a Catalunya hi ha més de 300 milions de donacions privades en el sector.

- Per últim, en l'apartat dels ingressos d'origen privat cal referir-se a altres partides, atribuïbles d'una manera directa o indirecta a les activitats fundacionals i que no tenen el seu origen en donacions de tercers o en el sector públic; representen el 7% del total, i el 13% dels que provenen del privat.

Els ingressos obtinguts del sector públic tenen gairebé el mateix pes que els provinents de l'àmbit privat; representen el 48,5% del total.

- Dels 1.670 milions d'euros ingressats per les fundacions entrevistades, 810 milions són diners públics, pagats principalment en concepte de prestació de serveis (69%), però també en forma de subvencions d'acord amb la seva activitat (31%).

- A l'hora d'interpretar la importància dels diners provinents de l'àmbit públic, s'ha de tenir present l'existència d'un grup reduït d'entitats que acumulen una gran part d'aquests ingressos i condicionen les xifres totals del sector. Es tracta de grans hospitals, centres sociosanitaris, organitzacions docents i de recerca, que tenen concertats una part o la totalitat dels seus serveis amb l'Administració.

Una altra manera de classificar l'origen dels ingressos és diferenciant els diners obtinguts fruit de l'activitat de l'entitat, és a dir, de la venda dels seus béns i serveis, d'aquells altres provinents de quotes, donacions o subvencions i, per tant, desvinculats de qualsevol transacció mercantil.

- 6 de cada 10 euros obtinguts per les fundacions catalanes provenen de la venda dels seus béns i serveis (el 60% del total ingressat pel sector). Sobre una base de 619 entitats informants, suposa més de 997 milions d'euros.

- D'altra banda, les aportacions públiques i privades en concepte de subvencions, donacions i quotes signifiquen el 40% que resta, més de 672 milions d'euros.

Finalment, cal una darrera observació. Com s'ha vist fins ara, existeixen unes grans diferències entre els pressupostos i el volum econòmic que mouen un reduït segment de fundacions –les grans organitzacions–, de les xifres amb què treballen la majoria d'entitats del sector –les petites fundacions o microfundacions. Per tant, en realitzar una anàlisi de l'origen dels ingressos del conjunt del teixit fundacional del país, les pautes de finançament d'aquestes grans organitzacions condicionen els valors obtinguts. Per això, a continuació, se'n fa una lectura diferent: aquests mateixos valors no es calculen a partir del total ingressat pel global del sector fundacional, sinó a partir de la mitjana de proporcions ingressades, tot buscant l'entitat que més representaria el conjunt, és a dir, la fundació "tipus" o "estàndard".

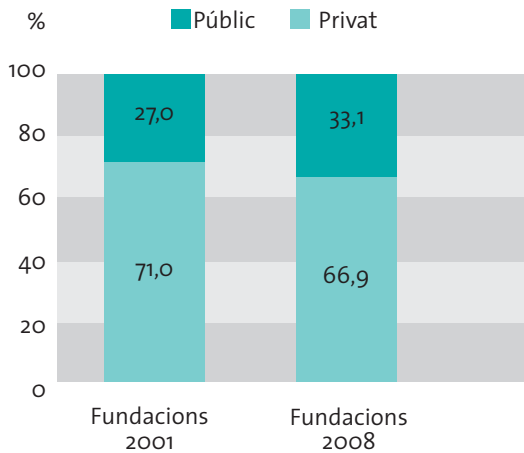
D'aquesta manera, examinant l'origen dels ingressos a partir de les mitjanes, s'observa un clar predomini dels diners obtinguts del sector privat. Els resultats mostren una realitat molt diferent per a la majoria d'entitats.

- De mitjana, el 67% dels ingressos obtinguts per una fundació catalana “tipus” prové de l'àmbit privat: 26% de la captació de fons o filantropia, 19% de la venda de béns i serveis, 10% de quotes i el 12% que resta d'altres ingressos.

- D'altra banda, i també en termes de mitjana fundacional, tant sols 1 de cada 3 euros ingressats per una entitat “tipus” prové del sector públic (el 33%).

Mitjana dels percentatges d'ingressos. Comparació 2001-2008.

Base: (311 fundacions) (602 fundacions)

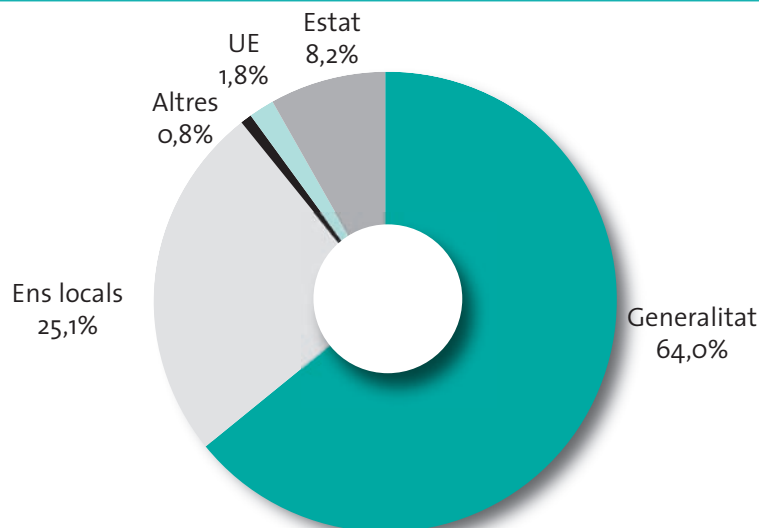

Ingressos provinents del sector públic

El ingressos provinents del sector públic s'obtenen, en el percentatge més alt dels casos, de la Generalitat de Catalunya. Seguint l'aproximació anterior i segons les proporcions mitjanes, el 64% dels diners públics que rep una fundació “tipus” prové del Govern català, el 25% dels ens locals, el 8% de l'Administració de l'Estat, el 2% de la UE, i l'1% que resta d'altres òrgans públics.

Mitjana dels percentatges de origen d'ingressos

(Base: 391 fundacions)

Ara bé, si aquests resultats es llegeixen en xifres econòmiques absolutes, és a dir, la quantia total que ha aportat cada Administració al conjunt del món fundacional, s'observa que dels més de 810 milions d'euros de diners públics obtinguts per les fundacions entrevistades, el 80% són aportats per la Generalitat, mentre que el 9% provenen de l'Estat, el 8% dels ens locals i, finalment, un 2% de la UE.

Ingressos públics obtinguts el 2007 segons origen

(en milers d'euros)

<i>Sector públic</i>	<i>Total</i>	<i>%</i>
UE	14.281	1,8
Estat	74.301	9,2
Generalitat de Catalunya	654.716	80,8
Ens locals	66.752	8,2
Altres administracions públiques	294	0,0
TOTAL	810.344	100,0
Base	391	-

Canvi en el perfil de les fundacions

CANVI EN EL PERFIL DE LES FUNDACIONS

Per concloure la descripció del teixit fundacional català, s'han examinat els principals trets característics de les fundacions atenent al seu període de constitució i diferenciant-ne tres etapes: abans de l'entrada en vigor de la Llei de 1994, fins a la reforma legislativa del 2001 (1995-2000) i a partir de l'aplicació de la reforma de 2001.

Perfil de les fundacions segons l'any de constitució (registre)

<i>Fins al 1994 (Base: 348)</i>	<i>De 1995 a 2000 (Base: 202)</i>	<i>De 2001 endavant (Base: 290)</i>
Activitat principal: • 36% Serveis socials • 35% Cultura • 35% Educació • 19% Hospitalàries	Activitat principal: • 41% Educació • 29% Cultura • 29% Servies socials	Activitat principal: • 44% Cultura • 27% Educació • 26% Servies socials
Àmbit geogràfic d'actuació: • 62% Catalunya • 36% Fora	Àmbit geogràfic d'actuació: • 61% Catalunya • 35% Fora	Àmbit geogràfic d'actuació: • 52% Catalunya • 45% Fora: 33% UE i internacional
Grandària: Mediana: 18 treballadors • 42% Micro: 7% sense assalariats • 33% Petita • 26% Mitjana o Gran: 5% més de 500 treb.	Grandària: Mediana: 7 treballadors • 59% Micro: 12% sense assalariats • 25% Petita • 16% Mitjana o Gran: 1% més de 500 treb.	Grandària: Mediana: 4 treballadors • 68% Micro: 22% sense assalariats • 23% Petita • 9% Mitjana o Gran: 0% més de 500 treb.
Dotació fundacional: Mediana: 112.630 euros	Dotació fundacional: Mediana: 36.136 euros	Dotació fundacional: Mediana: 30.000 euros
Volum pressupostari: Mediana: 853.000 euros • 42% Menys de 600.000 euros • 40% Fins a 6 milions d'euros • 18% Més de 6 milions d'euros	Volum pressupostari: Mediana: 630.375 euros • 49% Menys de 600.000 euros • 43% Fins a 6 milions d'euros • 8% Més de 6 milions d'euros	Volum pressupostari: Mediana: 210.000 euros • 73% Menys de 600.000 euros • 24% Fins a 6 milions d'euros • 3% Més de 6 milions d'euros
Origen dels ingressos (mitjana): • 67% Sector privat: 22% venda de béns i serveis, 20% filantropia. • 33% Sector públic: 67% Generalitat, 24% ens locals i 9% resta Admin.	Origen dels ingressos (mitjana): • 70% Sector privat: 27% filantropia, 19% venda de béns i serveis. • 30% Sector públic: 66% Generalitat, 20% ens locals i 14% resta Admin.	Origen dels ingressos (mitjana): • 65% Sector privat: 33% filantropia, 13% venda de béns i serveis. • 35% Sector públic: 59% Generalitat, 31% ens locals i 10% resta Admin.

La informació que apareix en aquest quadre és un resum dels resultats més significatius del perfil fundacional. Els valors de cada variable no sumen el 100%, ja que no apareix la no resposta, a la vegada que en alguns casos (com per exemple en l'activitat principal) només es seleccionen les dades més rellevants.

Les fundacions constituïdes abans de l'any 1995 són les de més grandària dins del sector actualment, tant en nombre de treballadors (18 assalariats de mediana) com en volum econòmic (un pressupost anual de 853.000 euros de mediana).

- Les seves principals àrees de treball són l'atenció social (amb un 36%), l'educació i la cultura (ambdues un 35%), tot i que s'ha de remarcar el 19% d'entitats hospitalàries.

- Sobre aquestes últimes, val a comentar que més de la meitat de les actuals fundacions hospitalàries (el 55%) corresponen a aquest primer període.

- Les entitats d'aquesta etapa tenen una dotació fundacional substancialment més elevada que les constituïdes posteriorment: 853.000 euros de mediana.
- La principal font d'obtenció d'ingressos d'aquest grup prové del sector privat: de mitjana el 67%, respecte d'un 33% del sector públic.

Les fundacions registrades des de l'entrada en vigor de la Llei de fundacions de novembre de 1994 fins a l'aprovació de la reforma legislativa de maig de 2001 (període 1995-2000) tenen unes dimensions més reduïdes que les precedents: amb 7 treballadors de mediana (11 menys que les d'abans del 1995) i un volum pressupostari de 630.375 euros de mediana.

- L'àrea d'activitat més notòria en aquest segon període és l'educació (s'hi dedica un 41%).

Per últim, de les fundacions més recents, les constituïdes a partir de la vigència de la Llei de fundacions de maig de 2001, s'ha de destacar l'elevat pes que adopten les entitats que desenvolupen la seva tasca sense cap professional assalariat, el 22% del total, quan entre les constituïdes abans del 1995 només representaven el 7%.

Gairebé 7 de cada 10 fundacions registrades després de l'any 2000 tenen com a màxim 10 treballadors. Això, conseqüentment, també es correspon amb les xifres pressupostàries predominants d'aquest grup, amb 210.000 euros de mediana.

- La principal àrea d'activitat de les “noves fundacions” és la cultura. Tot i que també s'ha de destacar el creixement experimentat per l'àrea de cooperació i desenvolupament, que involucra el 17% del total d'entitats, mentre que entre les constituïdes abans del 1994 només suposava el 6%.

- Sobre el conjunt del sector, cal subratllar que el 41% de les actuals fundacions culturals s'han constituït després de l'any 2000.

- Encara més tardà és el sorgiment del gran gruix d'entitats de cooperació i de responsabilitat social corporativa; el 53% i el 46%, respectivament, són d'aquest darrer període.

- En canvi, s'observa una menor proporció d'entitats dedicades a la salut, el 9%, mentre que suposa el 18% en el conjunt d'entitats registrades abans del 2001, a la vegada que també hi ha una lleu disminució del pes de les fundacions educatives i de serveis socials.

• Entre les “noves” entitats, disminueix lleument la proporció d'ingressos obtinguts des de l'àmbit privat (del 65% de mitjana), malgrat que augmenta la importància del mecenatge (un 33%, quan abans del 2001 significava el 22%).

• Així doncs, les fundacions inscrites a partir de l'any 2001 obtenen, de mitjana, un 35% dels seus ingressos del sector públic. Entre les fundacions registrades abans d'aquest any, la proporció és del 32%.

- Es redueix lleument el pes dels diners obtinguts de la Generalitat –tot i que continuen sent la major part dels ingressos públics (el 59% de mitjana)– i augmenta la presència econòmica dels ens locals (31%).

- Finalment, respecte d'altres trets característics de les fundacions més recents, com el volum del seu voluntariat o la seva xarxa de col·laboradors, no s'observen diferències gaire significatives entre les d'aquest període i l'anterior.

Les fundacions i les TIC

Les fundacions són cada vegada més conscients de la importància de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), per diferents motius: reduir costos, facilitar la realització de determinats processos, millorar la comunicació, socialitzar la seva acció, etc.

En aquest sentit, el present treball hi ha volgut avaluar l'ús de les TIC i ha incorporat un capítol específic amb el qual s'ha pogut determinar la rapidíssima incorporació d'aquestes eines.

INTERNET

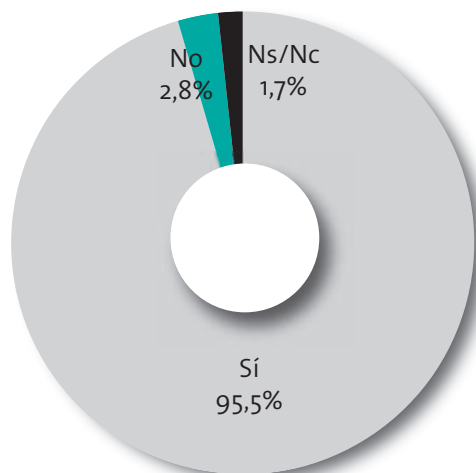
Accés

L'accés a Internet és pràcticament extensible a totes les fundacions (96%), realitat que fa vuit anys era gairebé impensable.

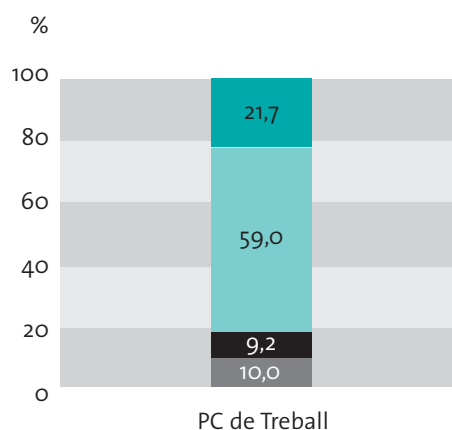
El nivell de satisfacció respecte de l'accessibilitat a la xarxa és correcte, tot i que podria ser millorable (59% bastant satisfet i 22% molt satisfet).

Disponibilitat d'Internet

Nivell de satisfacció de l'accés a Internet

Disposen d'Internet:
737 fundacions

■ Molt satisfet ■ Poc satisfet
■ Bastant satisfet ■ Ns/Nc

- Respecte del tipus d'accés a Internet, la pràctica totalitat usa banda ampla i gairebé 8 de cada 10 fundacions usuàries disposen de connexió ADSL (79%). Són rares les que mantenen una connexió telefònica convencional (XTC).

Les fundacions utilitzen Internet sobretot per: consultar i buscar informació (el 94% de les fundacions amb accés a la xarxa), però també per fer gestions bancàries (79%), gestionar el lloc web propi (73%) i fer gestions amb l'Administració pública (70%).

- Actualment, la presentació dels comptes al Protectorat es pot realitzar telemàticament.

Tipus d'ús d'Internet

(Base: disposen d'Internet)

Ús d'Internet

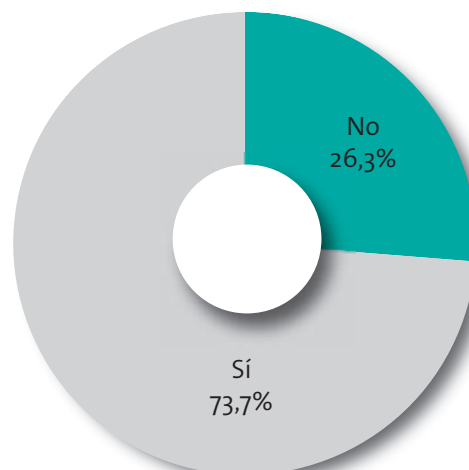
% fundacions	
Consulta informació i recerca	94,0
Gestions bancàries	78,6
Web propi	73,1
Gestions amb Adm. pública	69,9
Compres, vendes	38,1
Webs promoció/difusió	31,0
Altres	23,5
Ns/Nc	2,6
Base	733

Lloc web

El nivell d'utilització i accés a les tecnologies de la informació i la comunicació està demostrant ser molt alt entre el sector fundacional. Bona prova d'això és que prop de 3 de cada 4 fundacions catalanes té lloc web propi (74%).

Disponibilitat de pàgina web

(Base: 391 fundacions)

- Les entitats fundacionals no s'han quedat enrere respecte del món empresarial, i han vist en la tecnologia *on-line* una bona eina per publicitar i difondre la seva activitat, i alhora per millorar i fer més efectiva la seva comunicació exterior.

Intranet i extranet

L'ús de la intranet i l'extranet encara no és majoritari, però tot i això, cal destacar que 4 de cada 10 fundacions (el 40%) han afirmat disposar d'una xarxa interna per a l'intercanvi d'informació (intranet), i un 19% disposen d'una xarxa privada virtual per als seus membres (extranet).

- El tipus d'intranet més utilitzada és el portal d'empleats i l'accés remot d'aplicacions. Pel que fa a l'extranet, el portal d'associats i col·laboradors.

Disponibilitat i utilització d'intranet i extranet

	<i>En disposa?</i>	<i>Quin tipus?</i> <i>(Base: disposen del sistema)</i>
Intranet <i>(Base: 305)</i>	39,5%	50% Portal empleats 47% Accés remot d'aplicacions 24% Altres 15% Teletreball
Extranet <i>(Base: 143)</i>	18,5%	50% Portal associats, col·laboradors 40% Gestions remotes 22% Altres

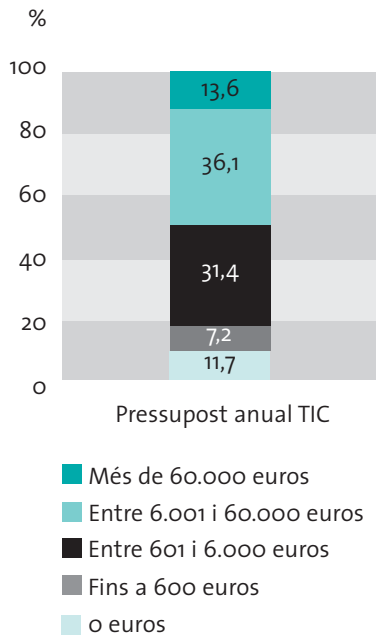
PRESSUPOST EN TIC

Aquest és el primer any que s'avalua la relació i més concretament la inversió de les fundacions en TIC, raó per la qual no es disposa de valors anteriors amb els quals poder establir comparació.

Amb 360 fundacions que han aportat informació sobre el seu pressupost en TIC, la suma és de gairebé 20 milions d'euros gastats en aquest concepte, amb una mediana de 6.000 euros pressupostats per fundació. La dotació de maquinari (servidors i aparells PC), juntament amb les aplicacions de gestió, són les partides que acumulen la major part d'aquesta despesa.

Pressupost anual en TIC

(Base: 360 fundacions)

Mediana: 6.000 euros
Rang interquartílic: 23.950 euros

Pressupost anual en TIC de les fundacions

(Base: fundacions que tenen pressupost en TIC)

Pressupost en TIC (en milers d'euros)	% fundacions	Quantia total
Maquinari (servidors i PC)	31,4	6.203
Sistemes i comunicacions	16,1	3.181
Aplicacions de gestió	28,4	5.609
Manteniment	13,1	2.592
Serveis	10,6	2.094
Altres TIC	0,4	87
Total	100,0	19.766
Base	360	360

- En termes proporcionals, s'ha de dir que el 14% de les fundacions gasten més de 60.000 euros anuals en TIC. Es tracta, en la majoria de casos, de fundacions grans (amb plantilles de més de 50 treballadors), una part important de les quals actuen fora de Catalunya, essent l'educació i la salut les activitats més comunes.
- Alhora, no s'ha de menystenir el 36% de fundacions que hi gasta entre 6.000 i 60.000 euros anuals.
- Del 50% que resta, el 31% hi gasta entre 600 i 6.000 euros, el 7% arriba com a màxim a 600 euros, i el 12% de les fundacions no s'hi gasta cap quantitat. En aquest últim cas, val a dir que hi ha fundacions que es doten d'equips informàtics gràcies a donacions o préstecs.